

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2016. gada 20. decembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Kaspars Balodis un Sanita Osipova,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 278/2016), ko iesniegusi SIA [I] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja):

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5. un 6. pantu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no 2016. gada 1. janvāra;

1.2. noteikt lietas izskatīšanu slēgtā tiesas sēdē;

1.3. noteikt ierobežotas pieejamības statusu informācijai par Pieteikuma iesniedzēju, pieteikuma 2.1.1.–2.1.3. un 3.7.23. punktā norādītajai informācijai un pieteikumam pievienotajiem pielikumiem.

2. Solidaritātes nodokļa likuma 3. pants noteic: “Nodokļa objekts ir ienākums, kas noteikts likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 14. un 20.² pantā un pārsniedz attiecīgajam kalendāra gadam noteikto valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekta (turpmāk – obligāto iemaksu objekts) maksimālo apmēru”.

Saskaņā ar Solidaritātes nodokļa likuma 5. pantu nodokļa maksātāji ir darba devēji, darba ņēmēji, iekšzemes darba ņēmēji pie darba devēja – ārvalstnieka, ārvalstu darba ņēmēji pie darba devēja – ārvalstnieka – un pašnodarbinātie, kuri pakļauti valsts sociālajai

apdrošināšanai un kuru ienākumi taksācijas periodā pārsniedz saskaņā ar likumu “Par valsts sociālo apdrošināšanu” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru.

Savukārt Solidaritātes nodokļa likuma 6. pants noteic, ka nodokļa likme atbilst obligāto iemaksu likmei, kas noteikta saskaņā ar likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 18. pantu.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums atzīt likuma normas par neatbilstošām Satversmes normai ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja ir darba devēja, kura nodarbina vismaz vienu tādu darba ņēmēju, kurš ir pakļauts valsts sociālajai apdrošināšanai un kura ienākumi taksācijas periodā pārsniedz saskaņā ar likumu “Par valsts sociālo apdrošināšanu” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja saskaņā ar Solidaritātes nodokļa 5. pantu ir solidaritātes nodokļa maksātāja.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai konstitucionālo sūdzību var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt minētās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav. Savukārt 19.² panta sestās daļas 2. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav.

Pieteikumā ir pamatots, ka Pieteikuma iesniedzējai nav iespēju aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no brīža, kad Pieteikuma iesniedzējai ir radies pienākums maksāt solidaritātes nodokli, tas ir, no brīža, ka Pieteikuma iesniedzējas nodarbinātā darba ņēmēja ienākumi taksācijas periodā ir pārsnieguši likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru. No pieteikuma izriet, ka tas ir iesniegts Satversmes tiesas likumā noteiktajā termiņā.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtais daļas otrā teikuma prasībām.

7. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

8. Papildus prasījumam atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmes normām, Pieteikuma iesniedzēja ir izteikusi vēl citus lūgumus Satversmes tiesai.

8.1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz noteikt lietas izskatīšanu slēgtā tiesas sēdē.

Satversmes tiesas likuma 22. panta septītā daļa noteic, ka lieta ir sagatavojama izskatīšanai ne ilgāk kā piecu mēnešu laikā, bet īpaši sarežģītās lietās minēto termiņu ir iespējams pagarināt ne ilgāk kā par diviem mēnešiem. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 27. panta trešo daļu lēmumu par lietas izskatīšanu slēgtā tiesas sēdē pieņem Satversmes tiesa. Savukārt atbilstoši Satversmes tiesas 22. panta desmitajai daļai par tiesas sēdes laiku un vietu, kā arī citiem jautājumiem, kas saistīti ar lietas izskatīšanu tiesas sēdē,

Satversmes tiesa lemj rīcības sēdē pēc lietas nodošanas izskatīšanai, tas ir, pēc tam, kad lietas sagatavošana ir pabeigta.

Tādējādi šā lēmuma 1.2. punktā norādītā lūguma izlemšana nav Satversmes tiesas kolēģijas kompetencē un tas izlemjams rīcības sēdē pēc lietas nodošanas izskatīšanai. Līdz ar to minētais lūgums atstājams bez izskatīšanas.

8.2. Pieteikuma iesniedzēja lūdz noteikt ierobežotas pieejamības statusu informācijai par Pieteikuma iesniedzēju, pieteikuma 2.1.1.–2.1.3. un 3.7.23. punktā norādītajai informācijai un pieteikumam pievienotajiem pielikumiem.

Ierobežotas pieejamības noteikšana lietas materiāliem ir nošķirama no ierobežotas pieejamības noteikšanas informācijai par tiesas darbu. Likuma “Par tiesu varu” 28.³ panta otrā daļa noteic, ka lietas materiāli līdz brīdim, kad spēkā stājies tiesas galīgais nolēmums šajā lietā, ir pieejami tikai tām personām, kurām šādas tiesības paredzētas procesuālajos likumos. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 24. pantam tiesības iepazīties ar vēl neizskatītas lietas materiāliem ir tikai konkrētās lietas dalībniekiem – pieteikuma iesniedzējam un institūcijai vai amatpersonai, kas izdevusi apstrīdēto aktu. Savukārt saskaņā ar Satversmes tiesas noteikto kārtību pieteikuma izskatīšanas stadijā lūgumu ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību izlemj Satversmes tiesas kolēģija, kura izskata pieteikumu (*sk. Satversmes tiesas rīcības sēdes 2016. gada 22. novembra lēmumu par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību. Latvijas Vēstnesis, 24.11.2016., Nr. 229.*)

8.2.1. Pieteikuma ievaddaļā un 1. pielikumā ir norādīta informācija par Pieteikuma iesniedzēju – tās nosaukums un reģistrācijas numurs. Savukārt pieteikuma 2.1.1.–2.1.3. un 3.7.23. punktā, kā arī 1. pielikumā sniegta fiziskās personas – Pieteikuma iesniedzējas nodarbinātos darba ņēmējus – identificējoša informācija (viņu vārdi, uzvārdi un personas kodi), kā arī atalgojums, aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas un solidaritātes nodokļa maksājumi.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka informācijai par atalgojumu, darba līgumiem un izziņām par veiktajām izmaksām tās darba ņēmējiem saskaņā ar Komerclikuma 19. pantu ir piešķirts komercnoslēpuma statuss. Lūgums noteikt ierobežotu pieejamību minētajai informācijai pamatots ar to, ka dokumentos atklāta tāda informācija par fizisko personu privāto dzīvi un komercnoslēpumu, kuras izpaušana varētu radīt nesamērīgu kaitējumu Pieteikuma iesniedzējai un tās nodarbinātajiem darba ņēmējiem.

Satversmes tiesa jau ir atzinusi, ka fizisko personu identificējošā informācija, kā arī informācija par atalgojumu ietilpst personas tiesību uz privāto dzīvi tvērumā. Šādas informācijas izpaušana varētu ierobežot fiziskās personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību. Tāpat Satversmes tiesa ir secinājusi, ka arī juridiskās personas – pieteikuma iesniedzēja – identitātes atklāšana varētu radīt fiziskās personas tiesību uz

privātās dzīves neaizskaramību ierobežojumu, jo informācija par personas darba devēju kopā ar publiskos reģistros pieejamiem datiem ļautu pietiekami precīzi identificēt fiziskās personas, saistībā ar kuru ienākumiem ir iesniegts pieteikums Satversmes tiesā (sk. *Satversmes tiesas rīcības sēdes 2016. gada 4. oktobra lēmuma lietās Nr. 2016-14-01, Nr. 2016-15-01, Nr. 2016-16-01, Nr. 2016-17-01, Nr. 2016-18-01 un Nr. 2016-19-01 6.1.1. punktu. Latvijas Vēstnesis, 06.10.2016., Nr. 194*).

Tādējādi ierobežota pieejamība, kas ir spēkā līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai, ir nosakāma šādai pieteikumā un tā pielikumos minētajai informācijai:

1) fiziskās personu identificējošajai informācijai: Pieteikuma iesniedzējas nodarbināto darba ņēmēju vārdiem, uzvārdiem, personas kodiem, dzīvesvietas adresēm, kā arī Pieteikuma iesniedzējas nosaukumam un reģistrācijas numuram;

2) informācijai par Pieteikuma iesniedzējas nodarbināto darba ņēmēju atalgojumu, tostarp arī informācijai par darba līgumiem un to noteikumiem, kā arī izziņām par darba devēja veiktajām izmaksām.

8.2.2. Lai īstenotu Satversmes tiesas likuma 20. panta devītās daļas 2. punktā noteiktās prasības un pušu procesuālās līdztiesības principu (sk. *Satversmes tiesas 2016. gada 4. oktobra rīcības sēdes lēmuma lietās Nr. 2016-14-01, Nr. 2016-15-01, Nr. 2016-16-01, Nr. 2016-17-01, Nr. 2016-18-01 un Nr. 2016-19-01 6.3. un 6.4. punktu*) šā lēmuma 8.2.1. punktā minētais informācijas pieejamības ierobežojums nav attiecināms uz lietas dalībniekiem.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, kā arī 26. panta pirmo daļu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5. un 6. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam” pēc SIA [I] iesniegtā pieteikuma (pieteikums Nr. 278/2016).

2. Atzīt, ka nav nepieciešams uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – iesniegt atbildes rakstu, jo 2016. gada 21. jūlijā ir ierosināta lieta Nr. 2016-16-01 “Par Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5. un 6. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam” un Saeima jau ir iesniegusi atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. punktā norādīto lūgumu.

4. Noteikt ierobežotu pieejamību, kas ir spēkā līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai un kas neattiecas uz lietas dalībniekiem, šādai pieteikumā un tā pielikumos ietvertajai informācijai:

4.1. fiziskās personas identificējošajai informācijai: Pieteikuma iesniedzējas nodarbināto darba ņēmēju vārdiem, uzvārdiem, personas kodiem, dzīvesvietas adresēm, kā arī Pieteikuma iesniedzējas nosaukumam un reģistrācijas numuram;

4.2. informācijai par Pieteikuma iesniedzējas nodarbināto darba ņēmēju atalgojumu, tostarp arī informācijai par darba līgumiem un to noteikumiem, kā arī izziņām par darba devēja veiktajām izmaksām.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas

1. kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš